

**RÓŻANA POWIAT ŚREDZKI
DOM NR 33
DRZWI WEJSCIOWE
PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH**

Opracowała konserwator detalu architektonicznego –
mgr Dorota Wandrychowska

Konservator Dział Sztuki

mgr Dorota Wandrychowska
nr dypl. T 1457

2024

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

KARTA TYTUŁOWA

A. Dane dotyczące obiektu:

**drzwi do dawnej szkoły w Różanej pow. Średzki
budynek nr 33**

drzwi materiał drewno sosnowe malowane kryjaco

B. DANE DOTYCZĄCE OPRACOWANIA

Wykonawca opracowania –konserwator detalu architektonicznego –
mgr Dorota Wandrychowska,
51 - 141 Wrocław, ul. M. Konopnickiej 9d tel. (071) 325 32 40

2. WSTĘP

2.1. *Przedmiot opracowania*

Przedmiotem niniejszego opracowania są drzwi dawnej szkoły, Różana pow. średzki budynek nr 33

2.2. *Cel i zakres opracowania*

Celem niniejszego opracowania jest sformułowanie programu prac konserwatorskich.

2.3. *Podstawa opracowania*

Podstawą niniejszego opracowania są oględziny obiektu wykonane in situ

4. OPIS

Budynek, wraz z przyległym gospodarstwem rolnym należał do Gustawa Schuberta, wuja Gerharta Hauptmanna, laureata nagrody Nobla. Młody Gerhart przez półtora roku, od jesieni 1878 do wiosny 1880 mieszkał w tym budynku, gdzie miał praktykę w gospodarstwie wuja. W 1880 roku 18 letni wówczas Gerhart porzucił naukę rolną u wuja i rozpoczął na jesieni tego samego roku naukę w klasie rzeźbiarskiej w "Koenigliche Kunst und Gewerbeschule in Breslau" czyli dzisiejszej Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu.¹

Budynek pochodzący z XIX wieku, zachował oryginalną stolarkę drzwiową głównego wejścia. Są to drzwi podwójne, dwuskrzydłowe. Drzwi zewnętrzne wykonano z drewna iglastego, monolityczne o konstrukcji ramowej z trzema płycinami, obramowanymi profilem, na płycinach od strony wnętrza ozdobne rzeźbione aplikacje. Dodatkowo, nad drzwiami profilowana supraporta z gzymsem koronującym. W drzwiach klamki wtórne, zachował się jeden oryginalny szyld od dziurki do klucza.

Drzwi wewnętrzne dwuskrzydłowe, dołem płyciny pełne, dwie kolejne kwatery wypełnione szybą, Przymyk w postaci kanelowanego pilastra z kapitelem korynckim. Pomiędzy skrzydłami ościeże wypełnione płycinami. Po bokach wejścia okienka doświetlające z wewnętrznymi zimowymi okienniczkami.

Wewnątrz sieni, po prawej stronie zachowały się oryginalne drzwi do kolejnego pomieszczenia, dwuskrzydłowe, z supraportą i wyłogami, pełne płycinowe

Na drewnie, pod wieloma warstwami malatur można dostrzec pierwotną kolorystykę stolarki, która była spójna zarówno na zewnątrz, jak i wewnątrz na wszystkich skrzydłach - według **NCS S 1510 Y20R**

5. STAN ZACHOWANIA

Stan zachowania drzwi zewnętrznych jest zły. Eksponowane przez kolejne lata, malowane były wielokrotnie farbami olejnymi. Stwierdzono, że farba eksponowana jest w formie grubej twardej, popękanej skorupy. Dodatkowo pojawiają się uszkodzenia mechaniczne, zwłaszcza na ozdobnych słupkach przymykowych, których brakuje w dolnej części i są uszkodzone w sąsiedztwie zamka..

¹ <https://polska-org.pl/7049987,foto.html>

Dekoracyjne aplikacje są metalowe, pomalowane obecnie kilkunastoma warstwami olejnic, są mało czytelne i nieostre w formie. W żadnych drzwiach nie zachowały się oryginalnej klamki, ani szyldy, oprócz jednej dziurki na klucz, która jest oprawiona w charakterystyczny szyldzik

Drzwi wewnętrzne pomalowane wieloma warstwami malatur, znajdują się ogólnie w dobrym stanie, nie zachowały się oryginalne okucia.

6.ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

Drzwi są cennym elementem wystroju budynku. Celem przystąpienia do prac konserwatorskich jest wykonanie zabiegów, które zahamują przyczyny niszczenia i poprawią estetykę obiektu.

7. PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE DLA WSZYSTKICH SKRZYDEŁ DRZWIOWYCH

- drzwi należy zdemontować i wszelkie prace prowadzić w pracowni, na obiekcie pozostaną futryny, płyciny ościeży
- usunąć malatury przy zastosowaniu dmuchawy z gorącym powietrzem,
- Wykonać naprawy stolarskie przy zastosowaniu materiału analogicznego do oryginału – flekowania, uzupełnienia brakujących profili, sklejenie pęknięć, wykonać stabilizacje konstrukcyjne
- Wykonać szlifowania powierzchni papierem ściernym w celu usunięcia resztek farby i wyrównania powierzchni
- Wykonać szpachlowania naruszonej powierzchni elastycznym materiałem, który wypełni zdegradowane powierzchniowo płaszczyzny. Szpachlówka powinna być odporna na zewnętrzne warunki atmosferyczne (wypełnienie spękań, wypłukań drewna)
- Wykonać uzupełnienie brakujących okuć, zaleca się skorzystanie z dostępnych na rynku antykwarycznym autentycznych okuć zabytkowych (klamek, szyldów)
- pokryć wszystkie okucia i ozdobne metalowe aplikacje zabezpieczającym lakierem bezbarwnym, dwukomponentowym i zamontować na drzwiach
- Wykonać malowanie powierzchni drewnianych kryjące farbą do drewna półmatową (satynową) zgodnie z oryginalną kolorystyką według wzornika **NCS S 1510 Y20R**-. Zaleca się użycie farb alkidowych – rozpuszczalnikowych, ponieważ są znacznie bardziej odporne na czynniki zewnętrzne, wyklucza się użycie farb wodnych, akrylowych

Opracowała Dorota Wandrychowska
2024

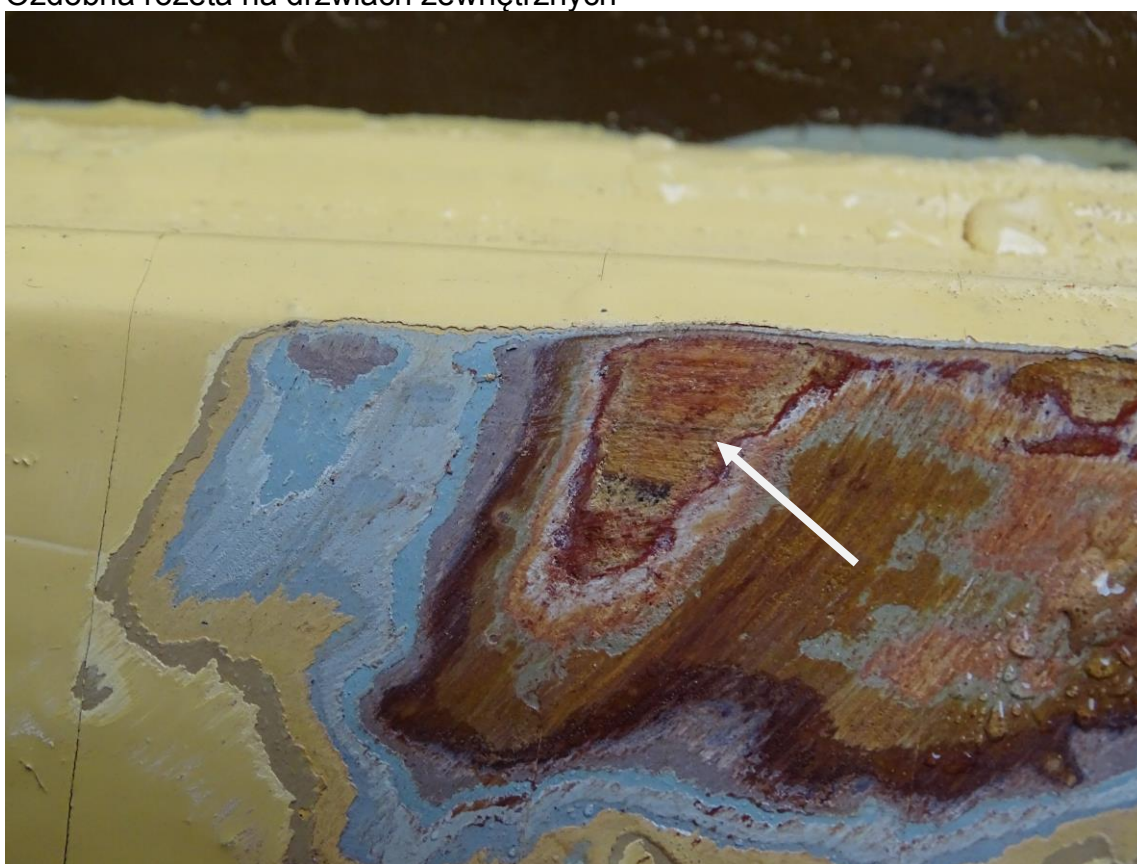
Drzwi od strony zewnętrznej; z dużym prawdopodobieństwem można założyć, że skrzydła zostały przełożone, co spowodowało, że ozdoby, pierwotnie eksponowane na zewnątrz, obecnie znajdują się od strony wewnętrznej i są niewidoczne

Drzwi od strony wnętrza

Ozdobna rozeta na drzwiach zewnętrznych

Strzałką zaznaczona pierwsza warstwa leżąca na drewnie, która stanowi pierwotną kolorystykę według NCS S 1510 Y20R

Zachowany oryginalny szyldzik do zamka

<Metalowa aplikacja na drzwiach zewnętrznych

Dwuskrzydłowe oryginalne drzwi wewnętrzne, widok od strony sieni

Dwuskrzydłowe oryginalne drzwi wewnętrzne, widok od strony pomieszczenia